

UNHCR
The UN Refugee Agency

VLUCHTELING of MIGRANT TERMINOLOGIE

WAAROM IS HET BELANGRIJK HET JUISTE WOORD TE GEBRUIKEN?

Asiel en migratie zijn complexe onderwerpen binnen het publieke debat. Het is daarom essentieel om juiste en evenwichtige informatie te verschaffen om verwarring en haastige generalisatie te voorkomen. De termen “vluchteling” en “migrant” worden vaak verward. “Economische vluchteling” wordt bijvoorbeeld vaak gebruikt terwijl “economische migrant” van toepassing is. “illegaal” wordt vaak verkeerd geassocieerd met “asielzoeker”. Om asiel vragen is een mensenrecht. Het is hierdoor nooit illegaal. Meer dan 65 miljoen mensen van over de hele wereld zijn gedwongen om hun huis te ontvluchten. Ze zijn niet allemaal vluchtelingen. Met dit factsheet probeert UNHCR de belangrijkste concepten en definities te verhelderen.

Vluchteling

Volgens de 1951 Vluchtelingenconventie is een vluchteling iemand die “vanwege een gegronde vrees voor vervolging wegens zijn ras, godsdienst, nationaliteit, het behoren tot een bepaalde sociale groep of zijn politieke overtuiging zich buiten het land bevindt waarvan hij de nationaliteit bezit en niet in staat is of, vanwege deze vrees, niet bereid is een beroep te doen op de bescherming van dat land...”

Een vluchteling is een internationale grens overgestoken om veiligheid te zoeken in een ander land, en daarmee dus internationaal erkend te worden als “vluchteling”. Hierbij krijgen ze hulp van staten, UNHCR en/of andere organisaties. Vluchtelingen worden zodanig erkend juist omdat het voor hen te gevaarlijk is om naar huis terug te keren en zij elders een toevluchtsoord nodig hebben. Vluchtelingen zijn gedefinieerd en beschermd door internationaal recht. Diegenen die voldoen aan de criteria van de 1951 Vluchtelingenconventie zijn vluchtelingen, ongeacht of ze al officieel erkend zijn of niet. In 2015 bood UNHCR bescherming aan 20 miljoen vluchtelingen wereldwijd.

Ontheemd persoon

Een ontheemd persoon is geen grens overgestoken om veiligheid te vinden. Hoewel zij wellicht om dezelfde redenen vluchten als vluchtelingen, blijven ontheemden in hun eigen land en vallen zij onder de bescherming van hun overheid, zelfs wanneer de overheid de reden van hun ontheemding is. Hierdoor behoren deze mensen tot de meest kwetsbaren in de wereld. UNHCR gebruikt reeds jaren haar expertise om hen te beschermen en te helpen. In 2015 hielp UNHCR bijna 40 miljoen ontheemden.

Asielzoeker

Een asielzoeker is iemand die in een land is aangekomen en een asielaanvraag heeft ingediend bij de desbetreffende autoriteiten. Het is nog niet bepaald of de persoon internationale bescherming nodig heeft. Als de aanvraag is goedgekeurd, krijgt de persoon vluchtelingenstatus of subsidiaire bescherming en het recht om in het land te blijven. Om asiel vragen is een fundamenteel mensenrecht.

Economische migrant

Een economische migrant kiest ervoor om te verhuizen. Niet vanwege een directe dreiging voor vervolging of dood, maar voornamelijk om zijn of haar leven te verbeteren door werk te vinden, in sommige gevallen voor onderwijs, familiehereniging, of andere redenen. Anders dan vluchtelingen die niet terug kunnen keren naar huis, kunnen migranten dat wel. Als zij ervoor kiezen om terug te keren, kunnen zij op steun van hun overheid rekenen.

Voor individuele overheden is dit onderscheid belangrijk. Landen behandelen migranten volgens hun eigen immigratiewetten en procedures. Vluchtelingen behandelen ze volgens normen die zowel nationaal als internationaal zijn gedefinieerd. Landen dragen specifieke verantwoordelijkheden voor iedereen die asiel aanvraagt binnen hun grenzen. UNHCR helpt landen hierbij.

Mensensmokkel

Mensensmokkel is een vorm van migrantenbeweging die gebeurt met goedkeuring van de persoon en gewoonlijk tegen betaling voor de smokkeldienst. Mensensmokkel kan uitbuitend en gevaarlijk zijn, fataal zelfs, maar is niet onder dwang gebeurd zoals het geval is bij mensenhandel. De relatie tussen de migrant of vluchteling en de smokkelaar eindigt met het aankomen op de eindbestemming of wanneer de persoon onderweg in de steek wordt gelaten.

Mensenhandel

Mensenhandel is het ronselen, vervoeren, overplaatsen, huisvesten of ontvangen van mensen door middel van bedreiging, geweld of een andere vorm van dwang. Uitbuiting omvat prostitutie van anderen of andere vormen van seksuele exploitatie, gedwongen arbeid, slavernij of praktijken gelijkwaardig aan slavernij, dienstbaarheid of het verwijderen van organen.

Hervestiging

Hervestiging is het selecteren en overplaatsen van vluchtelingen naar een derde land omdat ze noch veilig naar huis kunnen terugkeren, noch in het land blijven waar ze asiel verkregen hebben, bijvoorbeeld omdat ze voortdurende vervolging riskeren. Hervestiging is een duurzame oplossing voor vluchtelingen. Voor meer informatie over hervestiging in België, ga naar www.hervestiging.be.

Relocatie

Relocatie is niet te verwarren met hervestiging. Relocatie is het overbrengen van asielzoekers van de ene EU lidstaat naar de andere. Het is een intra-EU proces waarbij EU lidstaten andere lidstaten helpen met de opvang van de relatief grote groep vluchtelingen door een groot deel zelf op te nemen. De relocatie van 160 000 asielzoekers vanuit Italië en Griekenland werd aangekondigd in september 2015. Het relocatieprogramma is voor nationaliteiten die een erkenningspercentage van boven de 75% hebben binnen de EU.

Naturalisatie

Naturalisatie is een procedure waarbij een individu de Belgische nationaliteit kan krijgen. Naturalisatie wordt verstrekt door de Kamer van Volksvertegenwoordigers. Ook erkende staatlozen kunnen bijvoorbeeld na twee jaar woonachtig te zijn geweest in België naturalisatie aanvragen.

Gezinshereniging

Gezinshereniging is het proces dat familieleden bij elkaar brengt die door hun vlucht of migratie van elkaar gescheiden zijn geraakt. Vluchtelingen die hun verblijfsvergunning hebben verkregen, hebben het recht om een aanvraag voor gezinshereniging in te dienen in België.

Subsidiaire bescherming

Volgens de EU Richtlijnen is een persoon die aanmerking komt voor subsidiaire bescherming, iemand die niet in aanmerking komt voor vluchtelingenstatus, maar wel een reëel risico loopt op ernstige schade als hij of zij naar zijn of haar thuisland zou terugkeren (bijv. door doodstraf, foltering, willekeurig geweld bij een conflict).

Afgewezen asielzoeker

Een afgewezen asielzoeker is een persoon die asiel heeft aangevraagd, maar wiens aanvraag is afgewezen omdat na onderzoek is gebleken dat hij of zij geen risico loopt op vervolging of ernstige schade. Aangezien de afgewezen asielzoeker niet langer in het land mag blijven, krijgt hij of zij het bevel te vertrekken.

Irreguliere migrant

Het is meer accuraat om de term “irreguliere migranten” dan “illegale migranten” te gebruiken. In de context van globale beweging van mensen verwijst “irregulier” naar het feit dat veel van deze bewegingen plaatsvinden zonder de vereiste documenten en waarbij men ongeautoriseerd grenzen oversteeft. De term “irregulier migrant” verdient de voorkeur op “illegale migrant”.

Geregulariseerde vreemdeling

Regularisatie is het proces waarmee een land mensen die er illegaal verblijven, een wettelijk statuut verleent. Geregulariseerde vreemdelingen zijn bijvoorbeeld asielzoekers wiens procedure erg lang is of de familieleden van een EU burger die buiten het kader van gezinshereniging vallen maar wel worden “gefaciliteerd”.

DE ROL VAN UNHCR

Het mandaat van UNHCR omvat het leiden en coördineren van de internationale acties om mensen op de vlucht voor geweld, conflict en vervolging te beschermen en te helpen.

“Nu de anti-vreemdelingenretoriek door heel Europa te horen is, is het belangrijk te beseffen dat vluchtelingen oorlog en geweld ontvluchten in plaatsen zoals Syrië. We moeten hun positieve bijdragen aan de maatschappij erkennen en de kernwaarden van Europa eren: het beschermen van levens, mensenrechten en de promotie van tolerantie en diversiteit.”

Vincent Cochetel, UNHCR Directeur voor Europa Bureau